

til Domstolene, og senere ved Lovgivningsmagten, fordi det ikke har foreligget endnu til afgørende Bestemmelse for Domstolene, hvor langt Tiendejerens Forpligtelse i den Henseende gaar, og det kan og bør naturligvis ikke være Meningen med dette Lovforslag at præjudicere eller forandre Afgørelsen, saaledes som den med velberaad Hu og efter mange Forhandlinger er truffen ved Loven af 1861 § 4. Det tror jeg ogsaa, Flertallets ærede Ordfører har omtalt; jeg kan ganske slutte mig til denne Betragtning og derfor ogsaa til Udvalgets Flertals Forslag med Hensyn til Formuleringen af § 8. Med Hensyn til disse to Paragraffer, som altsaa særlig vedkomme mig, er der, saa vidt jeg ser, af Udvalgets Mindretal kun stillet Forslag, der ligefrem følge som en Konsekvens af de Forslag, der ere stillede med Hensyn til andre Paragraffer. Jeg behøver altsaa ikke at fremsætte nogen nærmere Smøbegaaelse deraf, idet Spørgsmaalet, om man skulde vedtage disse Ændringer til disse Paragraffer, ganske vil afhænge af, hvorledes man stiller sig til Mindretallets Forslag til de andre Paragraffer. Jeg kan altsaa i den Henseende ganske slutte mig til, hvad der fra forskellige Sider er udtalt om disse Ændringsforslag til andre Paragraffer, og jeg vil forudsette som givet, at hvis det høje Ting ikke vedtager Ændringsforslaget til § 2, saaledes som Mindretallet har foreslaaet det, vil det heller ikke vedtage Mindretallets Forslag særlig til § 7. Jeg skal altsaa anbefale Tinget at vedtage §§ 7 og 8 i Flertallets nuværende Redaktion med det Tillæg, der er foreslaaet af mig uden for Betænkningen.

Lüttichau: Jeg har allerede haft Lejlighed til ved denne Sags første Behandling at udtale, at jeg slutter mig til Bestræbelserne for at søge disse Forhold, med hvilke vi have beskæftiget os, afløste ad Frivillighedens og Overenskomstens Vej. Jeg har derfor kunnet slutte mig til Flertallets Betænkning og dets Ændringsforslag, saaledes som de foreligge i Betænkningen. Der er maasse enkelte Udtryk i Betænkningen, der ere blevne lidt stærke, have faaet et lidt stærkt Sving, paa hvilke der er lagt en lidt dyb Farve. Der tales saaledes om, at Tiendeforholdet har været en Aarsag til Splid og Tvedragt i Befolkningen. Dette er jo vist ganske uimodsigeligt, men naar der tillige saar, at det vedblivende vil være en Rilde til Splid og Tvedragt i Befolkningen, er det maasse et lidt stærkt Udtryk, og der kan maasse ogsaa findes andre lignende lidt stærke Udtryk. Jeg tror nemlig

egentlig ikke, at der i dette Forhold er saa stærk en Rilde tilbage til virkelig Tvedragt i Befolkningen, i alt Fald ikke i samme Forhold som tidligere. Jeg skal imidlertid vedkende mig og har gjort det tidligere, at det er et Forhold, som frembringer visse Arter af Rivninger og Misforstaaelser, et Forhold, som trænger til Afløsning, og som begge Parter kunne være vel tjente med at se at faa fjernet. Det er jo ogsaa netop derved, at Bestræbelserne gaa ud, og her ere vi jo baade fra Flertallets og Mindretallets Side enige om at ønske Forholdet afløst. Nu er det imidlertid saaledes, at Mindretallet, saaledes som det ogsaa er kommet til Udtryk her gennem Mindretallets Ordfører, det ærede Medlem for Kjøbenhavns Amts 4de Valgkreds (Alberti), ser en bedre Løsning gennem Tvang. Den ærede Ordfører for Mindretallet har da anført nogle Paralleller. Han har talt om, hvorledes Hartkornsegaliseringsloven blev gennemført ved Tvang, og hvorledes der ved den — jeg husker ikke, om han udtalte det udtrykkeligt — blev ydet kun en usfuldkommen Erstatning. Jeg skal om dette Forhold kun sige, at jeg anser denne Lov af 1850, der indførte Hartkornsegaliseringen, som et Udslag af den Bevægelse, der var oppe i 1848, og jeg vil anse det for meget lidt sandsynligt, at man nu vilde komme til Afløsning ad de Veje, paa den Maade og navnlig med den usfuldome Erstatning, som da fandt Sted. Med Hensyn til det andet Eksempel, der blev anført: Afløsning af Pligtarbejde for Husmænd, da skal jeg indrømme, at den ærede Ordfører for Mindretallet der traf Sagen bedre; thi der har jeg ikke noget at indvende. Den ærede Ordfører for Mindretallet kunde tillige have draget en Parallel med Hensyn til Fæstefløsning; men i den Henseende har netop Mindretallet taget Afstand allerede i Betænkningen. Det tror jeg er mindre rigtigt; thi baade Fæsteforholdet og Hovevriets Afløsning er sket ad Frivillighedens Vej, og det, der er sket paa de Omraader, turde netop være Bevis paa, at Frivillighedens og Overenskomstens Vej er her i saadanne Forhold ikke blot at anbefale, men ogsaa fuldkommen tilstrækkelig. Hvad var det, der skete ved Fæstefløsningen, saaledes som den blev reguleret gennem Lovgivningen? Der blev stillet en Præmie op ved Loven af 1861; men saaledes som jeg ser paa Sagen, var det ikke denne Præmie — nemlig et vist Quantum Jord, som Godeejerne kunde inddrage, naar de havde solgt visse Fæstegaarde — der især var den bevægende Kraft til at faa Fæsteforholdet af-